

čiti, da goveja kuga tu vedno čez mejo vhaaja. Nemarnost in lenoba jo na vso moč pospešujete.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* Zima letošnja je zares čudna. Že prve dni t. m. je padlo skoro povsod v Evropi veliko snega in nenavaden mraz do 14 stopinj je sem ter tje nastopil; v Londonu so celó že 5. novembra imeli 21 stopinj mraza. Zdaj pa je tudi povsod odjenjala zima, in, kakor nekateri vremenski preroki vedeti hočejo, imeli bomo še povodenj.

* Magjarskim dijakom so jo vsa dijaška društva v Berlinu po telegramu od 27. dne u. m. dobro zaslila, poslavši jim za njihovo sramotno obnašanje in barske nakane burni: „pereat!“ to je, po naše: „Vrag naj vas vzame!“ — nasproti pa so 8. dne t. m. Turki iz Carigrada poslali na predsednika Magjarske akademije telegram, v katerem se zahvaljujejo za bratinska razodetja srčne ljubezni in izražujejo iskreno hvaležnost za njihove simpatije z navdušenim klicem: Živili Magjari! Živili verni prijatelji in zavezniki Turčije!

Politične stvari.

„Slovanske simpatije Slovanu niso greh.“

Kaj vraga! — si bode mislil marsikdo naših bralcev — kaj pomenijo te besede? in od kod so? — Prišle so iz ust ministra Lasserja, iz ust ministra strogo ustavovernega.

Kako li je to prišlo? Tako-le: Znano je, da imajo privilegirani ustavoverci Dunajskega državnega zbora že od nekaj strašno piko na c. k. namestnika Dalmatinskega, barona Rodiča — menda zato, ker je, dasiravno Slovan po rodu in mišljenji, vendar-le c. k. deželni namestnik in to še z vojno oblastjo. Da se mora tak človek prej ko prej prekucniti s predsedniškega stola, to se Dunajskim ustavovercem „par excellence“ popolnoma naravno in liberalnim načelom primerno zdi; zato so tudi unidan v državnem zboru prišli za sulico in namerili ž njo proti Rodiču, natolcevali ga, da je ud „omladine“. Kakega zmaja, kako pošast si privilegirani Dunajski „ustavoverci“ pod to „omladino“ mislijo, to nam ni znano; a strašna pošast se jim vendar-le mora zdeti, ker po njihovih mislih bi Rodič zaslužil najmanj strašno preiskavo. Pa res! Cesarsk namestnik, cesarsk general in baron — pa ud „omladine“! Kaj more strašnejšega biti!

Toda glejte čudo! To v zboru proti Rodiču namerjeno sulico, ki bi ga bila imela skoz in skoz predreti, vjame — njegov predstojnik minister Lasser sam in ošteje tistega, ki jo je prvi prijel. Velika osupnjenost nastane na to med razvajenimi ustavoverci. Al to niso vrabci, ki bi se dali oplasiti s prvim strelom. Če s te strani ne gre — si mislijo — poskusimo z druge. In res, v seji proračunskega odseka je glasoviti dr. Giskra spravljal vprašanje „o obnašanji Dalmatinskega predsednika“ na oder, in sicer podprt na neko telegrafično pritožbo 2000 besedi od somišljencev v Dalmaciji. To je po Giskrovih mislih morala biti bomba, ki Rodiča gotovo vniči.

Al najboljši računarji se včasih zmotijo in naleté; tako tudi Giskra. Minister Lasser ga je zavrnil z besedami, kakoršnih Giskra gotovo pričakoval ni — najmanj iz ust ustavovernega ministra. Iz odgovora ministrovega vzamemo le par najvažnejših stavkov. Najprvo minister odločno odbija natolcevanje, da bi bil general

Rodič ud „omladine“, katero dolžé Magjarski prenapetneži veleizdajalskih namenov, dasiravno ji tega niso mogli nikdar dokazati. Ministru se to natolcevanje tako malo verjetno zdi, „da, kar se njega tiče, se mu še ni opravičeno zdelo, Rodiča o tem le poprašati, še manj pa sprožiti kako preiskavo.“ Najvažnejši pa je končni stavek Lasserjevega odgovora, ki se je glasil na to, da Rodič si prizadeva v Dalmaciji osnovati „srednjo“, avstrijski mislečo stranko in da so Dalmatinci po njegovem vpljivu v državnem zboru že večkrat pomagali ustavoverni ministerski stranki, to je le zasluga Rodičeva. On (minister Lasser) dobro vé, da Rodič je Slovan in goji simpatije do slovanstva, a zavoljo tega ne zasluži graje.

Te ministrove besede so hudó razdražile Giskro, zagrizenega protivnika Slovanov in njegove tovariše, nam pa so le besede v smislu pesnika „Worte, nichts als Worte“, kakor jih sila časa nanese. Slovan biti in slovanske simpatije gojiti, je v Avstriji in Magjariji še zmirom pregreha, kajti če si Slovan in kažeš Slovana, zmirom si na sumu, da si panslavist, pred katerim se ustavoverci trikrat prekrizajo! Vsaj še nismo pozabili Beustovega izreka, „da Slovani se morajo ob steno pritiskati“. Pa recimo, da bilo bi dandanes v ministerskih krogih prodrlo boljše prepričanje, katerega nasledek bile bi omenjene Lasserjeve besede; — kako pa se ž njimi vjema neprestano zaganje najbolj slovanskih listov in sicer večidel zavoljo tega, ker kažejo simpatije do slovanske reči?! Zato naj ne misli minister Lasser, da gori navedene besede Slovani Avstrijski za kaj več imajo kakor za besede, dokler se ne vresničijo v dejanji! Ustavoverci pa naj se tolažijo s tem, da po ministrovih besedah Avstrija brez nevarnosti more strpeti enega samega Slovana, ki jim je po svojem vplivu naklonil to, da so s pomočjo Dalmatincev državni zbor si proti ustavi odlušili od deželnih zborov in s tem zagotovili centralistom tisto moč, ki jo do danes še v svojih rokah imajo.

Govor poslanca Hermana

v zbornici poslancev 11. novembra

o predrugačenji politične uprave.

Ker celó ustavoverni poslanci priznavajo, da vsled postave od 19. maja 1868. leta vpeljana naprava političnih gospósk po deželah našega cesarstva ni nič prida, je že pred dvema letoma poslanec Göllerich stavil predlog, naj se politična uprava predrugači. Ta predlog je dolgo počival v miznici posebnega odseka, kateremu je bil v poročanje izročen. Zdaj je odsek vendar prišel s svojimi predlogi na dan, in 11. dne se je začela razprava o njem v zbornici poslancev. Poslanec Herman je med prvimi govorniki bil, ki so besede prosili o tem predmetu, in ker je njegov govor jako tehten, podamo ga svojim bralcem od besede do besede. Tako le se je glasil po stenografičnem zapisniku:

„Neprecenljivo blagó za svobodoljubne državljane, pravijo, je samovlada. Jaz bi pritrdil tej pohvali avtonomije, če bi se ne reklo s tem, naj kmet opravlja opravila uradnikov, ampak da bi se šlo nekoliko dalje, in sicer tako daleč, da naj se dežele vladajo same. Državi gospodstvo, deželam pa samovlada! to zahtevata red in pravica. O politični upravi dežel in o organizaciji njihovih gospósk bi prav za prav ne bilo tukaj govoriti, ker one po pravici niso zadeve državne, ampak deželne, zato ne bodem tu razkladal,